

pozdravljal vernike, rekoč: »Milost vam in mir naj se množi«. (I. Petr. 1, 3.) In glasoviti apostol narodov ponavlja skoro v vseh svojih izredno lepih listih sladki pozdrav: »Milost vam in mir od Boga našega Očeta in od Gospoda našega Jezusa Kristusa«. (Rimlj. I, 7; Gal. 1, 3; Fil. 1, 2).

Prečislani zborovalci! Osnovni odbor, kateri zasluzuje vso pohvalo in zahvalo za trudapolno osnovanje prvega katoliškega shoda, povabil je tudi mene z ljubeznivim pismom dne 1. julija tekočega leta na ta pomembni zbor, izreksi ob enem željo, da naj bi, kakor je prijazno dostavil, »v spodbudo in veselje zbranim katoličanom spregovoril nekoliko besed, kakor se mi zdi to najprimerneje«. S pogledom na to vljudno povabilo in izraženo željo pozdravljam vse premile mi zborovalce, došle od koderkoli, z milostipolnim pozdravom človekoljubnega Zveličarja: Mir vam bodi! Bodi z nami vsemi oni blagodejni, zveličalni mir, katerega je križani Jezus pridobil, katerega svet ne pozna in ga nima, vam ga torej tudi dati ne more, pa vam ga tudi vzeti ne more, ako ga imate močno zasajenega v svojih dušah in ga varno hranite v svojih srcih. Ko pa po nasvetu Gospodovem in po vzgledu blagovestnikov pozdravljam dobrodošle zborovalce, ne dvomim niti trenotek, da se zaželeni mir ne bode vračal na-me nazaj, ker se v tem zbirališču ne nahaja samo eden otrok miru, marveč je tukaj zbrana častita družba miroljubnih, treznomislečih, za vse pravo in dobro, za vse lepo, čisto in sveto začreče zavzetih veljakov iz vseh slovenskih pokrajin.

Prespoštovani zborovalci! Srce mi v prsih radostno igra, ko gledam toliko množico odličnih in odločnih katoličanov, ki so se zbrali v lepi beli Ljubljani s tem blagim namenom, da v vzajemni ljubezni mirno in modro presojujejo velevažna vprašanja, zadevajoča gmotno in duševno, časno in večno blagostanje vernega slovenskega naroda. Poleg te hvalevredne namere pa se, prečislani, še tudi udeležujete katoliškega shoda, da javno pred vsem svetom pokažete, kako globoko vas prešinja ona živa vera, ki je blažila in osrečevala vaše drage očete in mile matere; da s tem očitim veroizpovedanjem, vzdramite tudi v bližnjiku blagodejno versko zavest, ako bi spala, in da jo utrdite, ako bi pojemala; nadalje da poučite neuko ljudstvo, katero dandanes le prelahko, žalibog, nadleguje in moti misel, češ, sveta vera ne ugaja više izobraženim možem, ona je le za manje omikane in olikane ljudi; in naposled ste se mnogobrojno zbrali, da pričate z vsem povdarkom, da vera ni in ne more biti zasebna zadeva, temveč je ena najvažnejših zadev, imenito v Slovencih, katerim je bila mati edino prave omike in olike, je bila najdatnejša pripomoč k narodnemu razvoju in najmočnejša obramba narodnega blagostanja. In prav zato želé vsi udeleženci tega izrednega shoda, da se ne trga, pač pa vtrjuje, da se ne razdira, pač pa podpira med Slovenci ona najkrepkejša in najsvetejša vez, katera edina premore celo mnoge, po govorici, zgodovini in napredku različne narode velike in ljube naše Avstrije spajati v mogočno bratovsko družino, saj je Kristus po Pavlovem nauku podrl srednji zid pregraje, sovraštvo, med narodi (Efež. 2, 14); ako pa to, kolikoveč zamore vera eden narod družiti v čedno urejeno in zato nepremagljivo zadrugo! Nedvomno, vera in samo le sveta vera zadošča, da se narodu ohrani blagodejni mir na nepremakljivem temelju. Non est enim dissensionis Deus, sed pacis. Ni namreč nesloge Bog, ampak miru. (I. Kor. 14, 33.)* (Konec prih.)

* Žal, da nam pičli prostor ne dopušča vsega govora v enem listu prinesiti bralcem, a upamo, da tudi tako ne izgubi svoje moči do njih.

Ured.

Gospodarske stvari.

Postava gledé na plučno kugo pri živini.

S prvim oktobrom leta 1892 stopi v veljavo nova postava z dne 17. avgusta, v dež. zakonu št. 142. Ona meri na to, da se zabrani nevarna bolezen pri živini, plučno vnetje ali če se ona že kje prikaže, da se ne razširja še dalje. Ker je plučno vnetje jako nalezljiva bolezen, določuje postava stroge naredbe zoper njo in žuga hude kazni tistim, ki se ne ravna po določbah postave. Zato bode dobro, ako naši bralci poznajo te določbe, da se vedó ravnati po njih in tako ovarovati skode, pa tudi kazni.

Postava pa določi, da se pobije takoj vsaka žival, ki je zbolela na plučnem vnetju, istotako vsaka, ki je v tem oziru sumljiva ali pa je bila v kaki dotiki z enako živaljo. Lastniki tacih živalij pa dobijo potem 95% vrednosti za ubito živino, toda le tedaj, če so se ravnali po postavi ter brž, ko je žival zbolela, to naznanili obč. predstojniku ali višji oblasti. Država takrat skrbi tudi za komisijo, za razkuženje hlevov in orodja na svoje stroške.

Ako pa lastnik zamolči bolezen svoje živali, določuje § 15 splošnje postave gledé na kužne bolezni živalij, v odstavku 1 do 5, da se ubije žival brž, ko izve gosposka za bolezen, vendar pa lastnik ne dobi za-njo 95 kr. za vsak goldinar cene živali, ampak le toliko, kolikor se dobi za ubito žival, ali se ne vsega, kajti odračuni se cenitev, komisija in razkuženje — tedaj največkrat ne dobi niti krajcarja. Vrhu tega pa ga zadene še kazen, ki jo žuga § 44 splošnje postave zoper kužne živinske bolezni.

Iz tega se razvidi, da so v novi postavi določbe sicer jako ugodne za tiste lastnike živali, ki izpolnijo vse, kar od njih postava zahteva; kdor pa zamolči bolezen pri svoji živini, tisti si je kriv sam hudih nasledkov.

Izjema je v tem le ena in sicer za tiste kraje, kjer je ravno kužna bolezen v času, ko stopi postava v veljavo t. j. dne 1. oktobra 1892. Taki posestniki se ne znajo za postavo in torej tudi niso mogli naznaniti bolezni. Za-nje še velja, ako do dne 9. oktobra naznanijo višji gosposki, da imajo bolno žival v hlevu ali vsaj sumljivo. Tedaj se ravna z njimi, kakor da bi bili takoj bolezen naznanili — za druge pa velja, kakor smo prej rekli: izguba živine in po vrhu še kazen.

Ali pa se izpozna bolezen? To je mogoče in sicer je plučna kuga govedom lastna bolezen in ne prehaja na druge živali. Pravo za pravo je ona plučno vnetje, ki se razvija po malem pa je jako, jako nalezljiva ter pokonča veliko živine. Bolezen nastane le po okuženju in nikoli iz tega, da se živini slabo streže ali da stoji ona v nezdravem hlevu. Kuga tiči na zraku, ki ga okužena žival izdahne, na plučih pa tudi na krvi in lahko je na vsem, kar gre iz take živine. Kal bolezni je koj iz kraja, ko živinče zboli, že tudi za drugo žival in še ostane celo pri živalih, ki so več ali manj že prestale bolezen, posebno še takrat, če se je pri bolni živali kaj spremenilo na plučih.

Iz tega uzroka moraš paziti tudi na žival, ki si jo kupil in nevarno je vselej kupiti kako žival iz kraja, kjer je bila nedavno razsajala ta kuga, še bolj pa, kedar še kje razsaja. Doslej so te-le dežele popolnem zdrave, kar se tiče plučne kuge: Štajarsko, Solnograško, Koroško in Tirolsko. Od tod se tedaj živali še lahko kupijo ali pa tudi tje prodajo, ne da je kaka nevarnost za živali in njih zdravje.

Najnevarniše pa so, kar se tiče nalezljivosti, živali, ki so vsaj na oko, ozdravele. Kal bolezni se prenese po

zraku, oblačilu, orodji, krmí in hitreje v hlevu, kakor na paši.

Prvo, kedar je živinče obolelo, je kratek, boleč kašelj; suh je in iz kraja redek, po jutrih, kedar žival ustane ali kedar se odpró vrata v hlev ali se žival žene napajat itd. Pozneje se kaže kašelj gošče, je top in žival se vidno muči, kedar kašlja. K temu prihaja vročina, pa ne enaka po vsem životu: ušesa, rogovi in noge so sedaj tople, sedaj mrzle, gobec je suh, žila bije nagliše, včasih pa se ne dotiplje, največkrat pa je, kakor da tolče s kijeem. Žival diha pa se muči v tem, glava se kloni k zemlji, nosnice so jako odprte. Žeja je večja, manjša pa želja po krmí. Kravé ne dajo več mleka. Živinče je trudno, toda ne leže ali le za kratko in noge potegne pod-se ali pa jih stegne naprej, pred-se. Kedar stoji živinče, stoji na široko na prvih nogah. Če živinče potipaš okoli reber, koder so pluča, kaže bolečino.

Brž, ko se prikaže tak kašelj, kakor smo ga popisali, če se mu pridruži še težko dihanje, vtrujenost, če ne da krava pri tem več ali le malo mleka itd. — brž je sum na pravem mestu, da je živinče obolelo za plučnim vnetjem in lastniku bodi skrb, da to naznani gosposki, sicer bode izguba le njegova in mogoče, da velika škoda soseski, okraju, deželi.

Sejmovi. Dne 1. oktobra v Kostrivnici. Dne 3. oktobra v Arveži, na Dobrni, v Dolu, v Konjicah, pri Sv. Heleni in v Mariboru. Dne 4. oktobra v Artičah, v Jurklostru, v Št. Lenartu v slov. gor., v Radgoni in v Zalcí. Dne 5. oktobra v Lučanah, na Ptuji. Dne 6. okt. v Pišecah.

Dopisi.

Iz Slatine. (Obč. volitva.) Ko si je hotel leta 1802 prvi konzul Napoleon svojo oblast podaljšati za celo svoje življenje, govoril je general Lannes svojemu polku tako-le: Vojaki, sedaj se gre za to, da izvolimo Napoleona za prvega konzula in sicer za celo življenje. Vsak voli, kakor hoče, jaz nočem na nikogar pritiskati; samo to vam povem, da bom prvega, ki bo proti temu glasoval, vpričo celega polka ustrelil. Tako nekako so žugali tudi Slatinski ravnatelj in njegovi uradniki Slatinskim delavcem, da zgubijo službo, ako volijo s Slovenci. Pa večina teh ni marala za ta pritisk dobro vedoč, da ni opravičen, in spoznajoč prevažni pomen naših volitev. In zdaj, ko ste prišli na dan zvižaja in neresnoba gosp. ravnatelja in njegovih uradnikov, veselijo se vsi, ki se niso dali ukloniti. Kakor uradniki Slatinski, pritiskali so na volilce tudi drugi Slatinčanje, celo inostranci hiteli so jim na pomoč. Izposojevali so denar med volilce in za to »dobroto« se je moral vsakdo zavezati, da voli nemškutarje. G. dr. Hoisel je pred volitvijo pridno hodil na lov, pa baje ni imel veliko sreče, ker so mu bili na skrbi bolj volilci, kakor zajci. Iz Kostrivnice napotili so se ob dnevu volitve dobro nam znani gospodje kupovat junčke in pišance, pa glej ga, ničesar niso kupili, le plašit so šli naše volilce in zadržavat jih doma. Vse te zapreke niso ovirale naših volilcev, kar trumoma prihajat na volišče. Letos niso bili več obupni, ne v dvomu, kdo da bo zmagal; vsak je zapustil svoj dom s trdnim prepričanjem, da bo zvečer prinesel svojim domačim veselo novico o zmagi Slovencev. Z Bogom smo nastopili prepomenljivi korak k volitvi, kajti služila se je tisto jutro najsv. daritev v ta namen, z Bogom upali smo jo srečno končati. Strah in groza obdajala je nemškutarje, ko so zagledali lepo število naših volilcev. Hitro so razposklali na vse strani

svoje voze po volilce, pa vračali so se prazni nazaj. Na to so poskušali svojo srečo na volišču, češ, kaj bi jih iskali okoli, če jih imamo pred županovo hišo že zbrane. Prigovarjali so jim, naj postanejo vendar-le Judeži in pristopijo k njim. Toda brez vspeha. Tu smo opazali, kako da so se zavedeli naši kmetje in kako prepričani da so o svojem poštemem postopanju. Tu ni več sledú o nekdanji omahljivosti; nihče se ne da več podkupiti, čast mu je čez vse. Nekemu nemškutarju dajali so Slatinčanje baje 50 fl., če jim pridobi slov. volilca P., pa ga ni dobil. Slatinski uradniki so slov. volilcem kar naravnost zapovedovali, da se morajo kar nemudoma spraviti domú, ako nočejo z njimi voliti. A vrlí možje niso imeli poslušnih ušes za take zapovedi. Da ni bilo na volišču preresno in presuhoparno, zato so nam skrbeli tudi nemškutarji. Nemškutarski gospodič pregovarja slov. volilca, naj gre z Nemci volit. Le-ta mu odločno odbija njegovo zahtevanje. »Zakaj sem ti pa hlače dal, ako ne voliš z nami?« zarenči se gospodič nad kmetom. »E bom jih pa nazaj prinesel, mu odgovori kmet, volil bom pa s Slovenci.« (Dalje prih.)

Od Sv. Jurija ob Ščavnici. Dne 21. avgusta priredilo je naše »Bralno društvo« veselico. Že po rani božji službi naznanjala je mogočna narodna zastava, da se ima vršiti nekaj posebnega in glej, popoldan po cerkvenem opraviilu hitela je nebrojna množica domačih župljanov v narodno šolo, kjer so kmalu zasedli odlični gostje iz sosednih župnij častne prostore, vrlí gostje od Sv. Križa Male nedelje, Sv. Tomaža, Sv. Antona, Kapele, da celo iz Apač. Zdi se nam to lep plod narodne organizacije, da se sosedí tako prijateljsko pohajajo pri narodnih slovesnostih. Vspored je bil jako mnogovrsten; mila pesem doneča iz krepkih slovenskih grl naših domačih pevcev menjala se je z ubrano godbo na ločec, s katero so se zdaj prvokrat pokazali naši domačini. Posebno zanimljiva pa je bila šaloigra »Dobro jutro«, katera si je pridobila burno odobravanje občinstva; tudi so se diletanti, sami domačini, pokazali spretno igrance; zlasti zaslužijo hvale kmet stare korenine Martan (Čiričev) in pa dekleta Marijana (Ilešičeva), Cilika (Kupljenova), Barbika (Cvetkova). Le tako naprej, Jurjevčani, kažite se vedno zavedne Slovence s tem, da gojite tudi od zdaj lepo petje, godbo in nam prirejate jednake veselice v svojem narodnem središču v »Bralnem društvu«. Bral si na vspredu tudi »Slavnostni govor« in »Na potajčeni zemlji«, deklamacija Gregorčičeve pesmi, a v resnici se ti točki nista vršili, kako to? Slavno c. kr. glavarstvo Ljutomersko je kljubu osobnemu posredovanju v prijaznosti svoji prepovedalo slavnostni govor in deklamacijo, ker hoče odslej takim veselicam »na dno iti«; tolažimo pa se, da še tudi drugod »paragrafe« poznajo. Po končanem oficijelnem delu, ki se je vršil v narodni šoli, torej brez o takih priložnostih za kmeta nepotrebni stroškov v gostilni, šli smo, komur je bila draga volja, k prosti zabavi v »narodno« gostilno (le kažimo se vsi Jurjevčani Slovence z dušo in telom vselej in povsod, da ta izraz ni laž ali ironija); iz vzvišenega prostora, iz katerega smo imeli krasen razgled po celi Ščavniški dolini, donele so krepke slovenske pesmi, in vršile se napitnice celim stanovom in odličnim osebam, napitnice, katere je preveval odločno naroden, vrlí avstrijski duh. Pozno v noči še navdušenja ni bilo konca, a vršilo se je vse brez najmanjše razposajenosti v živahni, a trezni slovenski družbi. Istina, letošnja veselica nam je v lep dokaz narodne zavednosti, složnih naporov poščavničkih Slovencev na versko-nravnem stališču zato vam bodi hvala, slava vrlim našim gostom in zavednim domačinom. Da se vidimo zopet v jednaki družbi!

Od Sv. Duha na Ostrem vrhu. (Šulverein.) V Mariboržanki od 4. t. m. smo v dopisu iz Luč brali